ՏԵՂԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ

Համայնք Վանաձոր

Երկիր: Հայաստանի Հանրապետություն

Հունիս 2020թ.

0. Նախաբան

Վանաձոր համայնքը 2017թ. միացել է «Համայնքի ղեկավարներ հանուն տնտեսական զարգացման» Եվրոպական Միության նախաձեռնությանը՝ նպատակ ունենալով մշակել և իրագործել համայնքի տնտեսական զարգացման պլանը, որը կնպաստի համայնքում տնտեսության զարգացմանը, որպես համայնքի զարգացման գերակա ուղղություն:

Միանալով նախաձեռնությանը ակնկալում եմ դառնալ տեղական մակարդակում տնտեսական զարգացման և աշխատատեղերի ստեղծման ակտիվ նախաձեռնող, ինչպես նաև ապահովել տնտեսական, սոցիալական, մշակութային զարգացման համար հնարավորությունների ստեղծումը, համայնքի բարեկեցության և կենսամակարդակի բարձրացումը:

Համոզված եմ, որ համագործակցության արդյունքում կունենանք մի քաղաք, որը կլինի և տնտեսապես զարգացած, և տեղեկատվական տեխնոլոգիաներով հարուստ, և տուրիստական կենտրոն՝ դրանով կերտելով Վանաձորի ապագան:

Վանաձոր համայնքի ղեկավար

Մամիկոն Ասլանյան

Պլանի օրինակն ստանալու համար, խնդրում ենք կապ հաստատել.

Անուն՝*Լիլյա Դավթյան*

Պաշտոն՝*Վանաձորի համայնքապետարանի զարգացման ծրագրերի, ԱԿ և ՏՏ բաժնի պետ*

Հասցե՝ Տ.Մեծի պող. 22

Հեռախոս՝ 077529997

Ֆաքս՝ 0322 22250

Էլ հասցե՝cityvanadzor@gmail.com

Կայք՝ vanadzor.am

1. Ամփոփագիր

Վանաձոր համայնքի տնտեսական զարգացման ծրագիրը մշակվել է «Համայնքի ղեկավարներ հանուն տնտեսական զարգացման» նախաձեռնությանը Վանաձոր համայնքի անդամակցության շրջանակում: Ծրագրում ներկայացվում է Վանաձոր համայնքի տնտեսության ներկա վիճակը, համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերը, տնտեսության զարգացման հնարավորությունները և սպառնալիքները, ինչպես նաև առաջարկվում են գործողություններ, որոնք կխանգեցնեն համայնքի տնտեսության գերակա ուղղությունների զարգացմանը:

Համայնքի տեսլականը՝

Վանաձորը դարձնել զարգացած տնտեսությամբ մանկապատանեկան ճամբարային, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, կրթական, մշակութային և ժամանցային զարգացած ենթակառուցվածքներով, տնտեսապես զարգացած, բնակչության համար բավարար կենսապայմաններ ունեցող և զբոսաշրջության համար գրավիչ քաղաք:

Այս տեսլականին հասնելու համար համայնքը ծրագրով սահմանել է հիմնական նպատակներ, այն է՝

1. Զբոսաշրջության զարգացում՝ մանկապատանեկան հանգստի հնարավորությունների վերականգնում, պատմական թանգարանի կառուցում, ճոպանուղու կառուցում, լճերի տարածքի արդիականացում, որը կբերի տարեկան մոտ 20 000 զբոսաշրջիկի այց:
2. ՏՏ ոլորտի զարգացում՝ Վանաձորը վերածել տեղեկատվական և բարձր տեխնոլոգիաների տարածաշրջանային և միջազգային կենտրոնի՝ ստեղծելով հնարավորությունների և ծառայությունների այնպիսի զարգացող միջավայր, որը կնպաստի աշխատատեղերի ստեղծմանը, կաջակցի տաղանդավոր երիտասարդներին և ընկերություններին կյանքի կոչել նորարար բիզնես գաղափարներ՝ նպաստելով տարածաշրջանի կայուն զարգացմանը: Նպաստել Վանաձորում տեխնոլոգիական կրթության արդիականացմանը՝ հասցնելով այն ոլորտի ժամանակակից պահանջների մակարդակին և դրանով ստեղծել բարձրակարգ մասնագետների մեծ զանգված: Որպես հետևանք Վանաձոր ներգրավել բարձ տեխնոլոգիաների ոլորտի հայտնի ընկերություններ և հիմնել այդ ընկերությոնների մասնաճյուղեր, ինչպես նաև նորաստեղծ ինժեներական ընկերություններ
3. Թեթև արդյունաբերություն

   Նպաստել համայնքում գործող թեթև արդյունաբերության զարգացմանը, աջակցել փոքր արտադրամասերին: Աջակցել համայնքի ՀԱՊՀ թեթև արդյունաբերության բաժնի և Տարածաշրջանային պետական քոլեջին թեթև արդյունաբերության ոլորտում կրթական և ուսումնական ծրագրեր իրականցնելու գործում: Նոր ձևավորվող արդյունաբերական ձեռնարկություններին աջակցել տարածքների տրամադրմամբ:

2. Բովանդակություն

1. Ամփոփագիր
2. Բովանդակություն
3. Աղյուսակների, գծապատկերների և հապավումների ցանկ
4. Պլանի ներածություն
5. Տեղական տնտեսական զարգացման ծրագրի մշակման գործընթացը
6. Տեղական տնտեսության վերլուծություն
7. SWOT վերլուծություն
8. Տեսլական և նպատակներ
9. Գործողությունների պլան
10. Ֆինանսավորման սխեմա
11. Վերահսկողության մեխանիզմներ

3. Աղյուսակների, գծապատկերների և հապավումների ցանկ

Աղյուսակ 3.

Աղյուսակ 4.

Աղյուսակ 5.

Աղյուսակ 6.

Աղյուսակ 7.

Հապավումներ

ՀՀ – Հայաստանի Հանրապետություն

ՀՀՏԶ – համայնքի ղեկավարներ հանուն տնտեսական զարգացման

ՔՀԿ – քաղաքացիական հասարակության կազմակերպություն

ՓՄՁ ԶԱԿ – փոքր ու միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ազգային կենտրոն

SWOT – ուժեղ և թույլ կողմեր, հնարավորություններ և մարտահրավերներ

ՏՏ – տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ

ՀՈԱԿ - համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններ

ՏԻՄ – տեղական ինքնակառավարման մարմին

ԵՄ - Եվրոպական միություն

ՏՏԶՊ – տեղական տնտեսական զարգացման պլան

ՀԿ – Հասարակական կազմակերպություն

4. Պլանի ներածություն

Վանաձոր համայնքը միացել է «Համայնքի ղեկավարներ հանուն տնտեսական զարգացման» նախաձեռնությանը 2017 թվականի մայիս ամսին:

Փաստաթղթի հիմքում դրված է համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման տեսլականը: Այն հիմնականում կենտրոնացած է մասնավոր հատվածի զարգացման վրա՝ խթանելու համար տնտեսության աճը, զարգացումն ու բնակչության զբաղվածությունը:

Այն պարագայում, երբ համայնքի տնտեսությունը կարողանում է կատարել զարգացման նպատակով նախատեսված ծախսեր համայնքի ոլորտների վրա (զբոսաշրջություն, կրթություն, առողջապահություն, էկոլոգիա, ենթակառուցվացքներ և այլն), համայնքը զարգանում է որպես մեկ համակարգ: Տնտեսությունը ստեղծելով հավելյալ արժեք, որը ծախսում է համայնքի զարգացման վրա, համայնքին հնարավորություն է ընձեռնվում ձեռնարկություններին ապահովել որակյալ աշխատուժով, ենթակառուցվածքներով, իսկ բնակչությանը նաև որակյալ ծառայություններով: Նախաձեռնությանը միանալով՝ համայնքն ակնկալում է տեղական տնտեսության զարգացման պլանի մշակմանն ուղղված փորձագիտական աջակցություն՝ կենսունակ նախագծերի ընտրման ու իրագործման նպատակով: Ինչպես նաև մշակված պլանը հնարավորություն կտա հաջողությամբ իրականացնել անհրաժեշտ ֆինանսական (մասնավորապես՝ դրամաշնորհային) ռեսուրսների հայթայթումը, գրավիչ դարձնել համայնքը ներքին և արտաքին ներդրողների համար:

Վանաձորը Լոռու մարզկենտրոնն է, գտնվում է Հայաստանի հյուսիսային մասում: Այն երկրի երրորդ քաղաքն է: Վանաձորն արդյունաբերական քաղաք է. խորհրդային միության ժամանակ ունեցել է զարգացած քիմիական արդյունաբերություն, որը ներկայումս չի գործում՝ ծանր հարված հասցնելով համայնքի տնտեսությանը և զբաղվածությանը; Վանաձորը նաև հայտի է եղել որպես մանկապատանեկան հանգստի վայր, որտեղ ամառային հանգիստն են անցկացրել Հայաստանի, Խորհրդային Միության այլ հանրապետությունների և սոցիալիստական ճամբարի երկրների դպրոցականները: Ներկայումս դինամիկ աճում է հագուստի արտադրությունը, որը աշխատում է եվրոպական շուկայի առաջատար բրենդերի հետ:

Քաղաքը զբաղեցնում է 2638 հեկտար մակերես Փամբակի և Բազումի լեռների հովտում: Հեռավորությունը Երևանից ավտոմոբիլային ճանապարհով 125 կմ է, երկաթգծով՝ 224 կմ: Քաղաքի զբաղեցրած մակերեսի հիմնական մասը ծովի մակերևույթից բարձր է

1353մ: Քաղաքի միջով անցնում են Փամբակ, Տանձուտ և Վանաձոր գետերը: Կլիման փափուկ է և մեղմ:

Համայնքի վարչական սահմաններում ընդգրկված չօգտագործվող հողերի ընդհանուր մակերեսը 239,2821հա է, որից ավելի քան 15 տոկոսի միջով անցնում է Հայաստան-Վրաստան երկաթգիծը և մոտ 61000 ք/մ շենքեր և շինություններ: 2019 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ բնակչության թիվը կազմել է 77600 մարդ: Աշխատունակ բնակչության թիվը կազմում է 39264 մարդ, որոնցից 43,2% տղամարդիկ են և 56,8%-ը՝ կանայք: Պաշտոնական գործազրկության մակարդակը կազմում է 10,6%, իսկ իրական գործազրկությունը մոտ 30% է:

Վանաձորը տրանսպորտային հանգույց է. այստեղով են անցնում Երևան–Թբիլիսի երկաթգիծը, ինչպես նաև կարևորագույն միջպետական ավտոճանապարհներ: Համայնքի տնտեսության զարգացման հիմնական ուղին զբոսաշրջությունն է: Կանաչ բնությունը, մեղմ կլիման և խորհրդային տարիների առողջարանային և ճամբարային քաղաքի համբավի շնորհիվ Վանաձորը միշտ եղել է զբոսաշրջային կենտրոններից մեկը: Խորհրդային միության փլուզումից հետո, որոշակի ժամանակ քաղաքը դուրս էր մնացել զբոսաշրջային ուղիների ցանկից: Սակայն վերջին տարիներին ներդրված միջոցների, կառուցված ճանապարհների, հյուրանոցների, հյուրատների, վերանորոգված առողջարանային համալիրի շնորհիվ Վանաձորը վերականգնում է իր համբավը:

Համայնքի զարգացման գլխավոր գրավականն է նաև համայնքում գործող Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոնը, որի գործունեությունն ուղղված է համայնքի բնակչության զարգացումը ՏՏ ոլորտում;

Համայնքի զարգացման մյուս ուղղությունները դրանք թեթև արդյունաբերությունն է և փոքր ու միջին ձեռնարկատիրությունները:

Վանաձոր համայնքում վերջին տարիներին սկսել է մեծ թափով զարգանալ տնտեսությունը: Դրա վառ ապացույցն է նոր բացված գործարանները, (2 խոշոր սննդի արտադրության և վերամշակման), բացված սննդի սպասարկման կենտրոնները «KFC», «Տաշիր պիցա», մի շարք սրճարաններ, ռեստորաններ և արագ սննդի այլ օբյեկտներ: Բացվել են նաև հյուրանոցային համալիրներ, վերանորոգվել և նոր պոտենցիալով վերագործվել է «Արմենիա» առողջարանային կենտրոնը:

Ակտիվորեն զարգանում է մասնավոր հատվածը և ՓՄՁ-ները: Կարևոր է նաև Վանաձորի համայնքապետարանի և կառավարության կողմից իրականացվող ծրագրերը, որոնց շնորհիվ վերանորոգվել են համայնքի մի շարք փողոցներ, 4 այգիներ, կերպարվեստի թանգարանը: Նշված աշխատանքների իրականցման նպատակով համայնքի կողմից ներդրվել է շուրջ 500 մլն դրամ:

2020թ. կառուցվելու է 2 նոր այգի, հիմնանորգվելու է Շ. Ազնավուրի անվան այգին, մշակույթի տունը, սպորտ դպրոցը, գրադարանը, հիմնանորոգվելու է ռազմավարական նշանակության մեկ փողոց: Նշված աշխատանքների իրականցման նպատակով համայնքի կողմից ներդրվել է շուրջ 500 մլն դրամ:

ԵՄ ծրագրերով նախատեսված է արդիականացնել շրջակա միջավայրի բարելավման, աղբահանության և տրանսպորտային համակարգերը:

Վերոնշյալից հետևում է, որ Վանաձորը հստակ քայլերով գնում է դեպի զարգացում, ինչպես զբոսաշրջության, ենթակառուցվածքների, այնպես էլ տնտեսության ոլորտում:

Վանաձորի տնտեսական ներուժի գնահատումը ցույց է տալիս քաղաքի զարգացման թույլ և ուժեղ կողմերի, հնարավորությունների և վտանգների ընդհանուր պատկերը՝ բացահայտելով քաղաքային ենթակառուցվածքների բացերը և կարիքները՝ բարձրացնելով նրա գրավչությունը, մասնավորապես տնտեսության և տուրիզմի զարգացման համար: ՈՒժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և վտանգների վերլուծությունը, հանգեցնում են հնարավոր գործողությունների բացահայտմանը: Հիմնվելով համայնքի տնտեսության վերլուծության վրա, ՏՏԶ պլանի նպատակն է զարգացնել համայնքի տնտեսությունը, ստեղծելով նոր աշխատատեղեր՝ խթանելով համայնքի տնտեսական և տուրիստական զարգացումը

5. Տեղական տնտեսական զարգացման պլանի մշակման գործընթացը

ՏՏԶ պլանի մշակման գործընթացն իրականացվել է 2 փուլով: Այն իրականացնելու համար ստեղծվել է աշխատանքային խումբ՝ ներգրավելով ՏԻՄ-ի, ՔՀԿ-ի, ՀԿ ների, ՏՏ ոլորտի ներկայացուցիչներ, տուրիզմի ոլորտի ներկայացուցիչներ, ավագանու անդամների, գործարարների: Աշխատանքները համակարգել է Վանաձոր համայնքի տնտեսական զարգացման պատասխանատուն:

Պլանի մշակման գործընթացի շրջանակում կազմակերպվել են թվով 5 քննարկումներ, Վանաձոր քաղաքում: Առաջարկություններ և գաղափարներ են ստացվել բնակիչներից, տեղական գործարարներից, ՀԿ ներկայացուցիչներից:

2-րդ փուլում կազմակերպվել է աշխատանքային հանդիպումներ՝ առցանց հարթակում: Աշխատանքները համակարգել է ՁԾ, ԱԿ և ՏՏ բաժի պետ Լ.Դավթյանը: Հանդիպումներին մասնակցել են ՏՏ, զբոսաշրջության, հասարակական կազմակերպությունների ոլորտի ներկյացուցիչեր: Մասնակիցների ցանկը ներկայացված է *հավելված 1-ում:*

Աշխատանքային մթնոլորտում ուրվագծվել են համայնքի տնտեսական զարգացման ռազմավարական խնդիրները, նպատակները: Մշակվել է պարբերաբար հանդիպումների ժամանակացույց:

6. Տեղական տնտեսության վերլուծություն

6.1 Տեղական տնտեսության կառուցվածքի վերլուծություն

Վանաձոր համայնքը Խորհրդային Միության տարիներին աչքի է ընկել խոշոր արդյունաբերական գործարաններով, կանաչ բնությամբ, առողջարաններով և մանկապատանեկանճամբարներով:

Ըստ ՀՀ պետական ռեգիստրի տվյալների համայնքում գրանցված է 2851 ձեռնարկություն: Համայնքում գործունեություն են ծավալում 21 ֆինանսական կազմակերպություններ, որոնցից 16 բանկային մասնաճյուղ, 5-ը՝ վարկային կազմակերպություն, Վանաձորի Տեղեկատվական Տեխնոլոգիաների կենտրոնը, և Լոռու մարզի Ներդրումների աջակցության գործակալությունը:

Վանաձորը Լոռու մարզի վարչական կենտրոնն է: Այստեղ են գտնվում մարզպետարանը և պետական կառույցների տարածաշրջանային ստորաբաժանումները:

Վանաձորի տնտեսական զարգացման գլխավոր խթան հանդիսացող կառույցն է Գլորիա կարի ֆաբրիկան, որն էլ ապահովում է հիմնական աշխատատեղերը:

Համայնքում գործող կազմակերպությունները ունեն հետևյալ բաշխվածությունն ըստ աղյուսակ 2-ի՝

- 1751 միկրո ձեռնարկություն
- 1047փոքր ձեռնարկություն
- 29 միջին ձեռնարկություն
- 3 խոշոր ձեռնարկություն

Չնայած համայնքի առաջ ծառացած մի շարք խնդիրների, Վանաձորը քայլեր է ձեռնարկում տնտեսությունը զարգացնելու համար, որին էլ նպաստում են ինչպես պետական, միջազգային և այլ կազմակերպությունների ֆինանսավորմամբ իրականացվող ծրագրերն, այնպես էլ մասնավոր ներդրումների հիման վրա իրականացվող ծրագրերը:

Խորհրդային Հայաստանում Վանաձորը զարգացել է որպես արդյունաբերական քաղաք, որտեղ առանցքային նշանակություն են ունեցել քիմիական և թեթև արդյունաբերությունը:

Միևնույն ժամանակ անտառապատ բնության շնորհիվ Վանաձորը եղել է երկրի առողջարանային և մանկապատանեկան ամառային հանգստի կենտրոններից մեկը: Վանաձորը հանդիսացել է նաև երկրի կարևոր բարձրագույն կրթական կենտրոններից մեկը՝ Երևանից և Գյումրիից հետո:

Համայնքում ներկայումս գործում են՝

- մեքենաշինական և սարքաշինական, քիմ.արդյունաբերական և կեցաղային քիմիական նույթերի արտադրության, քարի և փայտի վերամշակման, շինարարական նյութերի արտադրության թվով 35 ձեռնարկություն,
- թեթև արդյունաբերության, կոշիկի, կաշվե իրերի և հագուստի արտադրության թվով 11 ձեռնարկություն,
- 6 ՀԷԿ
- ոսկերչական զարդերի արտադրության և թանկարժեք, կիսաթանկարժեք քարեր վերամշակման թվով 3 ձեռնարկություն
- կաթի վերամշակման և կաթնամթերքի արտադրության, պահածոների, հացի և հացաբուլկեղենի, զովացուցիչ ըմպելիքի, թռչնամսի, մսամթերքի և սննդի այլ արտադրության թվով 25 ձեռնարկություն:

Թեթև արդյունաբերություն

Վերամշակող արդյունաբերության ոլորտն առաջատարն է և ապահովում է ամենամեծ զբաղվածությունը: Միայն Վանաձորի «Գլորիա» կարի ֆաբրիկայում աշխատում է ավելի քան 2500 մարդ, «Սարտոն»-ում՝ 564 մարդ, «Ավտոգեն»-ում 402 մարդ և այլն: Բացի խոշոր արտադրամասերը գործում են նաև մի քանի փոքր արտադրամասեր: Կարի

ֆաբրիկաները հիմնականում աշխատում են Եվրոպական երկրներից ստացած պատվերների հիման վրա:

Սննդի վերամշակում

Սննդի վերմշակման մեջ զգալի մաս է կազմում կաթնամթերքի, մրգերի և բանջարեղենի վերամշակումը: Վանաձորում արագ տեմպերով զարգանում է նաև կաթնամթերքի արտադրությունը: Խոշոր առաջատարներից են Դիետ, Մանուկ, Կաթնագործ ընկերությունները: Հիմնվում և զարգանում են նաև փոքր արտադրամասեր, որոնք զբաղվում են կաթի ամբողջական վերամշակմամբ: Համայնքի արտադրանքը մատակարարվում է ոչ միայն մարզում, այլև մարզի սահմաններից դուրս:

Զարգանում է նաև մրգերի և բանջարեղենի վերամշակման ոլորտը: Վերջին տարիներին կառուցվել է երկու խոշոր գործարան: Արտադրանքը արտահանվում է, սպառվում է նաև ներքին շուկայում:

ՏՏ ոլորտ

Երբեմնի արդյունաբերական քաղաք Վանաձորն այսօր որպես տնտեսության գերակա ուղղություն ընտրել է նոր տեխնոլոգիաների զարգացման ճանապարհը: Համայնքի տնտեսության մեջ մեծ դեր ունի Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոնը (ՎՏԿ): Այն ստեղծվել է Ձեռնարկությունների Ինկուբատոր հիմնադրամի, ՀՀ կառավարության և Համաշխարհային բանկի կողմից 2016թ.:

ՎՏԿ-ի առաքելությունն է Վանաձորը վերածել տեղեկատվական և բարձր տեխնոլոգիաների տարածաշրջանային և միջազգային կենտրոնի՝ ստեղծելով հնարավորությունների և ծառայությունների այնպիսի զարգացող միջավայր, որը կնպաստի աշխատատեղերի ստեղծմանը, կաջակցի տաղանդավոր երիտասարդներին և ընկերություններին կյանքի կոչել նորարար բիզնես գաղափարներ՝ նպաստելով տարածաշրջանի կայուն զարգացմանը:

Կենտրոնը տեխնոլոգիական ընկերություններին աջակցում է մի շարք ոլորտներում՝ այդ թվում տրամադրելով

- Մասնագիտական կարողությունների զարգացում
- բիզնեսի զարգացում
- ճարտարագիտություն և նախատիպերի պատրաստում
- կառավարվող աշխատանքային տարածք
- միջոցառումներ և համաժողովներ,

Տեխնոլոգիական կենտրոնում 2016-ից մինչ օրս կրթական ծրագրերին և հմտությունների զարգացման ծրագրերին մասնակցել են շուրջ 5100 մասնակից: Դասընթացներ դպրոցականների համար՝ 3500 աշակերտ, իրականացվել է նաև ուսուցիչների վերապատրաստում և դասագրքի մշակում: ՎՏԿ-ում գործում է Yandex Academy կրթական ծրագիրը, մասնակիցները 100 են, ճարտարագիտական առարկայի հատուկ դասընթացներին մասնակցել են 120 –ը, ծրագրավորման դասընթացների մասնակիցների թիվը 1500 է:

ՎՏԿ-ի գլխավոր առաքելություններից է նաև աջակցությունը բիզնեսի զարգացմանը, որի շրջանակներում աջակցություն ստացած թիմերի և կազմակերպությունների թիվը 150 է: Ներգրավված ընկերությունների թիվը 15, աշխատողների թիվը մոտ 170:

Զբոսաշրջություն և առողջարանային գործունեություն

Վանաձորի Արմենիա առողջարանը գտնվում է Վանաձոր քաղաքում (Լոռու մարզ), Երևանից 132 կմ դեպի հյուսիս: Տարածքը անտառապատված է, որտեղ կան խաղահրապարակներ, ամբողջ երկայնքով հոսում է Վանաձոր գետը, իսկ հարևանությամբ գտնվում է արհեստական լիճ, մարզական համալիր, ինչպես նաև եկեղեցի:

Բուժական կենտրոնում գործում է ցեխաբուժարան, (օգտագործվում է սեփական Ֆիոլետովո տորֆի հանքավայրը), ջրաբուժարան, որտեղ օգտագործվում է Լոռի հանքային ջուրը, ինչպես նաև ֆիզիոթերապևտիկ, աղեստամոքսային տրակտի հիվանդությունների և դիագնոստիկ բաժանմունքներ:

Գործում են մի քանի խոշոր հյուրանոցային համալիրներ, սակայն անհրաժեշտ է առանձնացնել նաև հյուրատները, որոնք զարգանում են մեծ թափով:

2016 թ-ից Վանաձորում ակտիվորեն զարգանում է նաև կենսակայուն/էկո տուրիզմը Վանաձորի կիրճից դեպի մայմեխ լեռ: Արդեն հիմնվել է Բու Այլընտրանքային Տուն կրթական կենտրոնը, իր հարակից քայլարշավային արահետներով և դրանց կից քարտեզներով, ինչպես նաև վրանային ճամբարի համար նախատեսված գույքով: Բու Այլ տունը մասնավորապես ծառայում է որպես կրթական կենտրոն համայնքային երիտասարդների համար, ինչպես նաև կենսակայուն տուրիզմի զարգացման կենտրոն, որտեղ կարելի է ծանոթանալ և ուսումնասիրել փամբակի լեռնաշխթայի կենսաբազմազանությունը:

2019թ.-ից հաստատվել և այժմ նախագծման փուլում է արդեն Վանաձորում լեռնահեծանվային սպորտի ստեղծման համար անհրաժեշտ ենթակառուվածքների ստեղծման ծրագիրը:

Վանաձորում արդեն երկու տարի է գործում են Լոռու տուրիզմի զարգացման և հետազոտության կենտրոն (Lori Tourism R&D Center) և Լոռու այցելուների տեղեկատվական կենտրոնը: Իր գործնեության ընթացքում կենտրոնը վեր է հանել Վանաձորի չբացահայտված կողմեր, Վանաձորը բնութագրելով որպես «Քաղաք, որտեղ անվերջ հնչում են ոռքն ու անձրևը»: Մշակել է քաղաքային մի քանի տուրեր, որոնցում հստակ երևում է քաղաքի տեսարժան վայրերը, հնարավոր է ծանոթանալ Լոռու մշակույթին, ուտեսներին և այլն: Մեծ հետաքրք րություն է ներկայացնում մշակված «Սովետական» տուրը: Ինչպես արդեն նշվել է Վանաձորը ինդուստրիալ քաղաք է եղել, և ներկայումս չգործող գործարանները ծառայում են, որպես ինդուստրիալ տուրիզմի կենտրոններ:

Այլ ծառայությունների ոլորտ – վարչական, ֆինանսական, առողջապահական

Քաղաքի զարգացման նպաստում է նաև մի շարք պետական կառույցները, բանկերը, ֆինանսական կառույցները, որոնք սպասարկում են ամբողջ մարզի տարածքը:

2018թ. շահագործման է հանձնվել Վանաձորի բժշկական կենտրոնը, որն իր հագեցվածությամբ միակն է մարզում՝ սպասարկելով ամբողջ մարզի բնակչությանը:

Վանաձորում ներկայումս կան մեծ քանակությամբ արդյունաբերական նշանակության տարածքներ, որոնցից շատերի միջով անցնում է երկաթգիծը: Նախկին բազմաթիվ առողջարաններից, հանգստյան տներից, շատ փոքր մասն է ներկայումս գործում: Գեղեցիկ բնությունը և մեղմ կլիման կարող են հնարավորություն ընձեռել վերոնշյալ առողջարաններին ու հանգստյան տներին՝ ամբողջ ուժով վերագործարկել, իսկ Հայաստանի դիրքն ու ներկայիս քաղաքական վիճակը (ԵԱՏՄ անդամակցություն, Հայաստան-ԵՄ համապարփակ և ընդլայնված գործընկերության համաձայնագիր) աննախադեպ առիթ են հանդիսանում Հայաստանը, ԵՄ և ԵԱՏՄ երկրների միջև կապող օղակ դարձնելու համար՝ օգտագործելով Վանաձորի իսկայական ներուժը:

Համայնքի տարածքում են գտնվում պատմամշակութային մեծ արժեք ունեցող բազմաթիվ կոթողներ՝ Սուրբ Մարիամ Աստվածածին եկեղեցի, Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի եկեղեցի, Սուրբ Օհան եկեղեցի, Կոտրած եկեղեցի, Շառլ Ազնավուրի անվան մշակույթի պալատ, որն ընդգրկված է հուշարձանների ցանկում, Թագավորանիստ բրոնզեդարյան հնավայրը, որը 10-րդ դարում հանդիսացել է Բագրատունյաց Աշոտ 3-րդ Ողորմածի նստավայրը և այլն:

Վանաձորով անցնում է Հայաստան – Վրաստան հիմնական մայրուղին, որն այժմ հիմնանորոգվում է և, հիմնանորոգման արդյունքում՝ կդառնա ավելի լայն, առավել անվտանգ և հարմարավետ:

Համայնքում բացի նորակառույց «Վանաձորի Բժշկական Կենտրոն», ներկայումս գործում են 3 հիվանդանոցային բժշկական կազմակերպություններ, 11 արտահիվանդանոցային բժշկական կազմակերպություններ, մոտ 50 ստոմատոլոգիական կենտրոններ, բազմաթիվ դեղատներ և այլն:

Վանաձոր համայնքում կան 3 մշակույթի տուն, 2 կինոթատրոն, 3 թատրոն, 2 թանգարան և այլն, սակայն դրանք ունեն արդիականացման խիստ կարիք: Վանաձորը նաև հայտնի է իր մշակույթով: Այսօր երիտասարդության շրջանում մեծ համբավ են վայելում վանաձորյան ծագում ունեցող ռոք-խմբերը, ինչպիսիք են «Լավ էլին», «Որդան Կարմիրը» «Բամբիր» «Քլոքեր»: Նրանց մասնակցությամբ Վանաձորում անցկացվել են ռոք փառատոններ:

Համայնքում գործում են նաև հետևյալ ոլորտներ մի շարք փոքր և միջին կազմակերպություններ՝ հանրային ծառայությունների մատուցում, տրանսպորտային ծառայություններ, անշարժ գույքի գործակալություններ, շինարարական, քարի վերամշակման և այլն:

Ամփոփելով՝ Վանաձորի տնտեսության առաջատար և զարգացման մեծ ներուժ ունեցող ոլորտներն են.

- թեթև արդյունաբերությունը,
- զբոսաշրջությունը, մասնավորապես, առողջարանային և մանկապատանեկան հանգստի կազմակերպումը
- Բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտը
- և հանրային ծառայությունների ոլորտը:

6. 2 Տեղական համագործակցություն

Համայնքապետարանը պարբերաբար կազմակերպում է հանդիպումներ հասարակության հետ և քննարկումներ անցկացնում տարբեր տնտեսական ոլորտների խնդիրների և հնարավոր լուծումների մասին: Քննարկում ենք նաև համայնքային ծառայությունների բարելավման հետ կապված խնդիրները: Համայնքում տնտեսական զարգացման պլանի իրագործումը համակարգելու և իրագործումն ապահովելու համար պետք է ձևավորվի Վանաձորի տնտեսական զարգացման խորհուրդը, որի կազմում կներգրավվեն համայնքի տնտեսության առանցքային ոլորտների, զբոսաշրջության ոլորտի, տնտեսական զարգացմամբ զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների և այլ շահագրգիռ կողմերի ներկայացուցիչները (Խորհրդի կազմի ցանկը ներկայացված է հավելված 2-ում:

Համայնքապետարանը մշտապես աշխատանքներ է տանում բարձրացնելու քաղաքացիներին և կազմակերպություններին մատուցվող ծառայությունների որակը՝ դրանք դարձնելով առավել հասանելի և թափանցիկ: Վերջին շրջանում մեծ թափով աշխատանքներ են կատարվում համայնքապետարանի կողմից մատուցվող ծառայությունները դարձնելու էլեկտրոնային: Ձեռքբերում է նաև 2017թ.-ից գործող քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակը, որտեղ քաղաքացիերին ծառայություններ մատուցվում է մեկ պատուհանի սկզբունքով: Համայնքին առնչվող և համայնքում տեղի ունեցող ցանկացած իրադարձություն լուսաբանվում է համայնքապետարանի լրատվության բաժնի կողմից ինչպես պաշտոնական կայքում /vanadzor.am, cmis.vanadzor.am/, այնպես էլ համայնքապետարանի ֆեյսբուքյան էջերում: Այս ամենի արդյունքում էապես բարձրացել է բնակչության վստահությունը տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ: Սա արտահայտվում է ինչպես բնակիչների կողմից ստացվող մի շարք առաջարկություններից և համայնքին առնչվող բազմաթիվ մտահոգություններ պարունակող նամակներից, այնպես էլ բնակիչների՝ համայնքում իրականացված փոփոխություններին և համայնքապետարանի կողմից կատարված աշխատանքների մասին արձագանքներից:

Տեղական համագործակցության ուղղությամբ կարևոր դերակատարություն ունի Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոնը, որը կապերի հաստատման միջոցառումների և ֆորումների ու քննարկումների միջոցով նպաստում է համայնքի բարձր տեխնոլոգիական ընկերությունների, կրթական հաստատությունների և այլ կառույցների միջև համագործակցության ձևավորմանը:

6.3 Բիզնեսին աջակցող, թափանցիկ և առանց կոռուպցիայի վարչարարություն

Համայնքի տնտեսական զարգացման խորհուրդը նոր է ձևավորվել և ձեռնարկությունների հետ համատեղ աշխատելու և տեղեկատվություն տրամադրելու փորձ չունի: Բացի համայնքապետարանի կողմից կազմակերպված հանդիպումներից, բիզնեսի կարիքներին ուղղված գործարար միջավայրի բարելավման նպատակով համագործակցության այլ ձևաչափ չկա: Բիզնեսի աջակցության կամ դոնոր ծրագրերի մասին տեղեկատվությունը չի տեղադրվում համայնքային պաշտոնական կայքում: Գործարար միջավայրի ներկայացուցիչների հետ հանդիպումների արդյունքում ստացած տեղեկատվության հիման վրա նախատեսվում է համայնքապետարանի պաշտոնական

կայքում ստեղծել տնտեսական զարգացմանն ուղղված, օգտակար ինֆոմացիա պարունակող բաժին, որը կներառի հնարավոր դրամաշնորհների հայտարարություններ, բիզնես պլանի ձևաչափեր սեմինարների հրավերներ՝ տարբեր թեմանարով և այլն: Համայնքապետարանի կողմից հայտարարվող բոլոր մրցույթները հրապարակվում են կայքում և շահագրգիռ բոլոր կողմերը կարող են մասնակցել գնառաջարկների բացմանը: Համայնքում ստեղծվել է բավարար պայմաններ իրազեկ լինելու համայնքային ժողովների և հանրային քննարկումների մասին, մասնակցելու և ներկայացնելու առաջարկներ: Այդ նպատակով օգտագործվում է համայնքային պաշտոնական կայքը, ֆեյսբուքյան էջը, որտեղ մանրամասն անդրադարձ է կատարվում համայնքապետարանի և խորհրդի կատարած աշխատանքներին: Համայնքի բոլոր ավագանու նիստերը առցանց հեռարձակվում են:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է տնտեսական ոլորտներում առկա հիմնական խնդիրները, որոնք բացահայտվել են պլանի մշակման ընթացքում իրականացված խորհրդակցությունների արդյունքում գործարար միջավայրի ներկայացուցիչների հետ:

Աղյուսակ 1. Զարգացող ոլորտները (ենթաոլորտները) և դրանց խնդիրները

(Զարգացող) Ոլորտ (ենթաոլորտ)	**Հիմնական խնդիրները, որոնց լուծման համար անհրաժեշտ է աջակցությունտրամադրել բիզնեսին**
Զբոսաշրջության ոլորտ	Հյուրանոցների և հյուրատների սակավ թիվ, Աղբահանության ոչ բավարար մակարդակ Ճանապարհային ուղղորդիչ նշանների բացակայություն Հիմնական զբոսաշրջային վայրեր տանող ճանապարհների վատ որակ Փողոցային լուսավորության վատ որակ Համայնքի զբոսաշրջային քարտեզների բացակայություն
Շինարարություն	Քաղաքի զարգացման գլխավոր հատակագծի համապատասխանեցում տնտեսության զարգացման պահանջներին Քաղաքի ճարտարապետական տեսքի ոչ պատշաճ պահպանում Շինարարական թույլտվությունների գործընթացի հստակեցում, ժամկետների կրճատում
Բոլոր գործարար ոլորտներ	Իրավական կարգավորումների վերաբերյալ բիզնեսի ոչ պատշաճ տեղեկացվածությունը

6.4 Ֆինանսական միջոցների հասանելիություն

Համայնքում առևտրային բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ինչպես նաև ներդրումների աջակցման կենտրոնի առկայությունը տեղի բիզնեսին մղում է դեպի նոր գործառնությունների, խթանում է նոր բիզնեսների ստեղծման: Բանկային համակարգում դեռևս առկա բարձր տոկոսների պատճառով ստանում ենք հակառակ արդյունքը: Սակայն Կառավարության մշակած նոր քաղաքականության արդյունքում ներկայումս

հնարավոր է իրականացնել բիզնես ծրագրեր ավելի ցածր տոկոսներով՝ ստանալով նաև կառավարության կողմից սուբսիդավորում:Համայնքում գործում են 16 առևտրային բանկերի մասնաճյուղեր 5 վարկային կազմակերպությունների մասնաճյուղերը և 1 ՓՄՁ ԶԱԿ:

Բիզնեսի զարգացման համար առկա ֆինանսական ռեսուրսների մասին տեղեկատվությունը չի հավաքագրվում և տրամադրվում բիզնեսներին: Համայնքում գործող բանկերը տրամադրում են վարկեր փոքր և միջին ձեռնարկություններին մինչև 500 մլն դրամ (9-15%) գրավով և 10մլն. դրամ (21%) առանց գրավի: Առևտրային բանկերը գյուղատնտեսության զարգացմանը խթանելու նպատակով տրամադրում են գյուղատնտեսական վարկեր 5-6% տոկոսադրույքով: Համայնքում կան գործող վարկային կազմակերպություններ, որոնք տրամադրում են վարկեր մինչև 2 մլն.դրամ (տարեկան 24% տոկոսադրույքով): 2020թ. նախարարությունները վարկեր են տրամադրում փոքր ու միջին բիզնեսներին առանց տոկոսների, որոշ դեպքերում նաև ապահովելով գրանտային տարբերակներ: Կան մի շարք կազմակերպություններ, որոնք աջակցում են փոքր և միջին ձեռնարկություններին: Բիզնեսի զարգացմանը նպաստելու համար համայնքային խորհուրդը նախատեսում է համայնքապետարանի համագործակցություն կապիտալ շուկայի հետ, կարողությունների զարգացում և ծրագրերի և աշխատանքների համատեղ իրականացում մասնավոր ոլորտի հետ, ինչը կապահովի ֆինանսական շուկա այդ ծրագրերի իրականացման համար:

2020-2023 թվականների ընթացքում ԵՄ ֆինանսավորմամբ Հայաստանի հյուսիսային երեք մարզերում, ներառյալ Լոռին, իրականացվելու է 2 մասշտաբային նախագիծ, որոնց նպատակն է խթանել մասնավոր հատվածի զարգացումը ագրոբիզնեսի, զբոսաշրջության և բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում: Այս ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում եմ դրամաշնորհներ նշված ոլորտների նորարարական բիզնես գաղափարների համար: Քաղաքապետարանը կփորձի ակտիվ համագործակցել այդ ծրագրերի հետ, որպեսզի համագործակցության հնարավորությունները և դրամաշնորհների մասին տեղեկատվությունը հասանելի լինի համայնքի բիզնեսին:

6.5 Հող և ենթակառուցվածքներ

Բիզնեսի զարգացման դրական միտումն իր հետ բերում է նաև աշխատանքային տարածքի, հողի և ենթակառուցվածքների պահանջի աճ, սակայն վերոգրյալը այժմ իրենից խնդիր չի ներկայացնում, քանի որ առկա է 1552,26 հա համայնքապատկան հող: Համայնքն ունի նաև գրասենյակային տարածքներ, որտեղ տեղակայված են կազմակերպություններ, որոնք տրամադրում են հաշվապահական, իրավաբանական, խորհրդատվական և այլ ծառայություններ: Դրանցից մոտ 70% ունի վերանորոգման և կոմունալ ենթակառուցվածքների լուրջ բարելավման կարիք: Այս տարածքները հասանելի են հիմնականում փոքր ձեռնարկություններին: Միկրո ձեռնարկությունները շատ հաճախ չունեն համապատասխան ֆինանսական միջոցներ, տարածքների վարձակալության համար: «Վանաձորի Տեխնոլոգիական Կենտրոն»-ը տարբեր պայմաններով տարածքներ է տրամադրում՝ այնտեղ գործունեություն ծավալելու համար: Տեխնոլոգիական կենտրոնը համապատասխանում է արդի պայմաններին և հագեցած է անհրաժեշտ գույքով, սարքավորումներով և այլ հարմարություններով:

Համայնքը չունի ազատ տարածքների և շինությունների ցուցակ համապատասխան նկարագրություններով, որը կարող է ներկայացվել գործող բիզնեսին և ներդրողներին, սակայն այս առաջարկը քննարկման փուլում է: Ներկայումս մշակվում է և քարտեզագրվում է համայնքում առկա տարածքների և շինությունների ցանկը, որն էլ մոտ ապագայում կներկայացվի շահագրգիռ անձանց:

6.6 Կարգավորման և ինստիտուցիոնալ շրջանակ

Համայնքապետարանում ստեղծվել է քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակ, ինչի արդյունքում բարելավվել են համայնքապետարանի կողմից մատուցվող ծառայությունները: Չնայած արձանագրված առաջընթացին դեռևս կան որոշ խոչընդոտներ: Քսգ-ներում մատուցվում են նաև պետական ծառայություններ, օրինակ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեյի մի շարք գործառույթներ, իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի գործառույթներ, Մեկ պատուհանի սկզբունքով մատուցվող վերոնշյալ ծառայությունները կօգնեն նաև բիզնեսների գրանցմանը:

Բիզնեսի խթանման մեխանիզմներ չկան. նոր ձևավորվող բիզնեսի զարգացմանը խթանելու համար համայնքի կողմից չի կիրառվում գանձվող տեղական հարկերի, տուրքերի և վճարների նվազեցում:

Տեղական տուրքերի վճարումը հնարավոր է իրականացնել ինչպես տեղում, այնպես էլ բանկերում կամ տերմինալներում:Ներկայումս քննարկումներ են կատարվում վարձավճարների մուծման պրոցեսը առցանց կատարելու: Գովազդի թույտվությունները տրամադրվում են դիմում-հայտի հիման վրա, անհրաժեշտության դեպքում, էսքիզային նախագծի առկայությամբ, մինչև 10 օր ժամկետում: Մանրածախ փողոցային առևտուրը բավականին դյուր ընթացակարգ ունի՝ այն կազմակերպվում է դրա համար նախատեսված վայրերում՝ ավագանու կողմից հաստատված 1քմ. 350 դրամով, դիմում ներկայացնել չի պահանջվում՝ տեղ հատկացնելու համար, պարզապես տեղադրվում է ապրանքը համապատասխան վայրում, և համայնքապետարանի համապատասխան աշխատակիցները ամենօրյա շրջայցի արդյունքում հավաքագրում են թե գումարները, և թե տվյալները: Վերոգրյալը, իհարկե, մտահոգվելու տեղիք է տալիս տարբեր պատճառներով:Շատ կարևոր է կարգավորել այս համակարգը, որի միակ լուծումը գյուղատնտեսական շուկայի կամ մեծ առևտրի կենտրոնների բացումն է, որի համար անհրաժեշտ են տարածքներ և ներդրումներ:

Կարգավորման փուլում է համայնքի կողմից շինարարության թույլտվության տրամադրումը և հողերի կատեգորիաների և գործառնական նշանակության փոփոխություններ կատարելը: Ներկայումս այն տրամադրվում է 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, սակայն նախատեսվում է այն նվազեցնել մինչև 3 աշխատանքային օր: Նոր ձևավորվող բիզնեսի զարգացմանը խթանելու համար համայնքի կողմից չի կիրառվում գանձվող տեղական հարկերի, տուրքերի և վճարների նվազեցում:

6.7 Հմտություններ և մարդկային կապիտալ, ներառականություն

Հայաստանի օրենսդրության համաձայն համայնքապետարանի իրավասությունը կրթության բնագավառում սահմանափակվում է նախադպրոցական կրթությամբ: Սակայն Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոնը հաճախ կազմակերպում և կազմակերպել է SS ոլորտի դասընթացներ, հեքեթոններ, հմտությունների զարգացման

սեմինարներ և այլն: Բացի տեխնոպարկից, կան նաև մի քանի ավելի փոքր նորաստեղծ կազմակերպություններ, որոնք նույնպես կազմակերպում են ծրագրավորման դասընթացներ՝ այդ ոլորտում մարդկային ռեսուրսի ստեղծման և ավելացման նպատակով:

Համայնքում կան լեզուների ուսուցման կենտրոններ, որտեղ համեմատաբար բարձր մակարդակի որակի ուսուցում է ապահովվում: Մարդկային ռեսուրսի զարգացման կարիք կա գրեթե բոլոր ոլորտներում: Ըստ զբաղվածության տարածքային կենտրոնի կատարած վերլուծության համայնքում բաց է սպասարկման ոլորտի /խոհարարներ, մատուցողներ, բարմեններ,/ բարձրակարգ բուժաշխատողների, մասնագետ շինարարների Սեզոնային աշխատանքի միգրացիայի հետևանքով համապատասխան որակավորում ունեցող մասնագիտական կադրերը բացակայում են: Արդյունքում՝ աշխատատեղերը մասնագետներով չեն համալրվում: Գործազրկության մակարդակը համայնքում ոչ պաշտոնական տվյալներով հասնում է մոտ 30 %-ի, որից 9,3%-ը կազմում են բարձրագույն կրթություն ունեցողները, իսկ 10.2%-ը՝ միջին մասնագիտական կրթություն ունեցողները: Միջին մասնագիտական կրթություն ապահովող հաստատությունները դեռևս քանակական, կառուցվածքային և որակական հատկանիշների առումով համապատասխան կերպով չեն արձագանքում տեղական աշխատանքային շուկայի պահանջներին: Առկա է անհամապատասխանություն աշխատուժի առաջարկի և պահանջարկի միջև: Զբաղվածության կենտրոնն իրականացնում է որոշակի վերապատրաստումներ, սակայն չի համագործակցում մասնավոր բիզնեսի հետ: Համայնքապետարան, բիզնես, կրթական և վերապատրաստման հաստատությունների միջև համակարգումը բացակայում է:

6.8 Արտաքին դիրքավորում և մարքեթինգ

Քաղաքը չունի հստակ ձևակերպված մարքեթինգային ռազմավարություն: Վանաձորի առաջմղումն իրականացվում է հիմնականում զբոսաշրջության զարգացման կենտրոնի կողմից, որի հնարավորությունները սահմանափակ են, իսկ գործողությունները հատվածային: Համայնքի երկարաժամկետ զարգացման ռազմավարության և տնտեսական զարգացման պլանի հիման վրա Վանաձորի քաղաքապետարանը, համագործակցելով հիմնական շահագրգիռ կողմերի հետ, կնախաձեռնի քաղաքի բրենդի և առաջմղման գործողությունների ծրագրի մշակումը:

6.9 Համավարակի ազդեցությունը համայնքի տնտեսության վրա

2020 թվականին բռնկված Covid-19 համավարակը իր բացասական ազդեցությունը կունենա ինչպես համայնքի զարգացման հիմնական ուղղությունների, այնպես էլ տնտեսական աճի մյուս ոլորտների վրա: Արդյունքում էապես կնվազի միջազգային զբոսաշրջիկների հոսքը, տեղի կունենա նաև որոշ ապրանքների և ծառայությունների նկատմամբ պահանջարկի անկում:

Տնտեսական զարգացման պլանի իրագործման այս փուլում հատուկ ուշադրություն կդարձվի հետճգնաժամային զարգացումներին և համապատասխան ճշգրտումներ կմտցվեն պլանում՝ հաշվեհատելու տնտեսության զարգացման առաջնային կարիքները և օգնելու համայնքի գործարարներին հաղթահարելու ճգնաժամի հետևանքները: Քանի որ այժմ զարգացման անորոշությունները բավականին մեծ են, դրա համար փոփոխությունները կիրականացվեն իրավիճակի փոփոխություններին համընթաց:

Շատ կարևոր է խթանել համայնքի տնտեսական գլխավոր ուղղություններից մեկի՝ թեթև արդյունաբերության անխափան աշխատանքը: Վերջին իրադարձությունները ցույց տվեցին, որ այդ ոլորտում աշխատող քաղաքացիները բավականին խոցելի են, և ֆաբրիկայի թեկուզ ժամանակավոր փակումը մեծ վնաս է հասցնում Վանաձորի տնտեսությանը:

7 SWOT վերլուծություն

Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
• Գեղեցիկ բնության, բնակլիմայական պայմանների (մաքուր օդ, կանաչապատ գոտիներ, անտառներ) և պատմամշակութային արժեքների առկայություն շնորհիվ բարենպաստ հնարավորություններ առողջարանային, մանկապատանեկան հանգստի, էկոտուրիզմի և ձմեռային տուրիզմի զարգացման համար: • Արդյունաբերական անցյալից ժառանգած մասնագետներ • Հանրապետության երեք խոշոր մասնագիտական կրթական կենտրոններից մեկը • Առողջարանին և մանկապատանեկան հանգստի վայրի համբավը • Միջազգային շուկայում հայտնի թեթև արդյունաբերական ընկերությունները, որոնք աշխատում են հայտնի բրենդերի հետ • Մարզի վարչական կենտրոն հանդիսանալը, որտեղ տեղակայված են հիմնական պետական, ֆինանսական և ենթակառուցվածքային կազմակերպությունների մասնաճյուղերը • Ժամանակակից ենթակառուցվածքներով տեխնոլոգիական կենտրոն, որը տրամադրում է ինչպես ֆիզիկական ենթակառուցվածք այնպես էլ իրականացնում է վերապատրաստման դասընթացներ և աջակցում գործող և տեխնոլոգիական սկսնակ ընկերություններին • Համայնքապետարանի թափանցիկ և հաշվետվողական աշխատաոճը	• Շրջակա միջավայրի պաշտպանության ոչ բավարար մակարդակը • Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքի զարգացման ցածր մակարդակը • Վթարային և կիսակառույց բնակելի շենքերի առկայություն, բարեկարգման և վերանորոգման կարիք • Կրթության անհամապատասխանությունն արդի պահանջներին: • Համայնքի թեթև արդյունաբերության կախվածությունն արտասահմանյան պատվերներից • Հանրային-մասնավոր համագործակցության ոչ բավարար մակարդակը

Հնարավորություններ	Սպառնալիքներ
• Արտասահմանում և երկրում գտնվող Վանաձորցիների ներդրումներ կատարելու պատրաստակամությունը: • Խորհրդային ժամանակաշրջանում կառուցված, սակայն ներկայումս չօգտագործվող արդյունաբերական և զբոսաշրջային ենթակառուցվածքների առկայությունը: • Մ6 Վանաձոր-Ալավերդի-Վրաստան միջպետական ճանապարհը, որը, նաև որպես տնտեսական ենթակառուցվածք, գործարար միջավայր ստեղծելու հնարավորություն է տալիս (արագ սննդի կետեր, ավտոկանգառներ, հյուրանոցներ և այլն): • Վանաձորի տարածքում բարձր տեխնոլոգիական ոլորտի ազատ տնտեսական գոտու հիմնման նախաձեռնություն • Հայաստան-Վրաստան երկաթգծի առկայություն: • Մայմեխ լեռի վրա ձմեռային սպորտաձևերի զարգացման նախագծերի առկայությունը • Համագործակցությունը քույր-քաղաքների հետ (11 համայնքներ՝ Վրաստանից, ԱՄՆ-ից, Ֆրանսիայից և այլ երկրներից)	• Համավարակի երկար շարունակման պայմաններում զգալիորեն կարող է տուժել թեթև արդյունաբերությունը, որի արդյունքում վտանգի տակ կլինեն շուրջ 2500 աշխատատեղեր • Էականորեն կարող են նաև նվազել միջազգային զբոսաշրջիկների այցելությունները • Քաղաքական զարգացումները և պատերազմի վտանգը կարող են սահմանափակել խոշորամասշտաբ նախագծերին մասնավոր ներդրողների մասնակցությունը • Երիտասարդների և մտավորականության արտահոսքը՝ հեռանկարային և բարձր վարձատրվող ոչ բավարար աշխատատեղերի քանակի պատճառով

8 Տեսլական և նպատակներ

Տեսլական

Վանաձորը դինամիկ և զարգացող, միջազգային ստանդարտներին համապատասխանող կենսակայուն քաղաք է, որտեղ յուրաքանչյուրն իրեն ապահով կզգա ազատորեն ինքնադրսևորվելու և իրացնելու իր ստեղծագործական և նորարարական տաղանդը:

Վանաձորը կլինի ազատամիտ, ստեղծագործ և նորարար երիտասարդների համար ամենագրավիչ բնակավայրը ապրելու և աշխատելու համար Հայաստանում:

Վանաձոր համայնքի տնտեսական զարգացման տեսլականին հասնելու հիմնական նպատակներն են

Նպատակ 1. Վանաձորը Հայաստանում տեխնոլոգիական կրթության և ձեռներեցության ոլորտի առաջատար կենտրոններից է:

Նպատակ 2. Դառնալ դիվերսիֆիկացված և կենսակայուն զբոսաշրջության առաջատար կենտրոններից մեկը հանրապետությունում

2.1 Ճոպանուղի և ձմեռային սպորտաձևեր

2.2 Թանգարանի կառուցում

2.3 Շառլ Ազնավուրի մշակույթի պալատի հիմնանորոգում, որպես երիտասարդական կենտրոն

2.4 Լեռնահեծանվային սպորտաձևի և դրան հարակից ենթակառուցվածքների ստեղծում (սպասարկամ կենտրոն/սրճարան, արահետներ, փամփ թռեք, գույք, քարտեզագրում, գծանշում, քաղաքային կանգառների կառուցում)

2.5 Քայլարշավային արահետների նախագծում, ստեղծում և քարտեզագրում M6 մայրուղուց մինչև Մայմեխ սար: (Վրաստանից Հայաստան մուտք գործող զբոսաշրջիկների համար հատկապես)

2.6 Ինտերակտիվ (Հագեցած անհրաժեշտ մանրամասն տեղեկատվությամբ Լոռվա մարզի զբոսաշրջության վերաբերյալ) ինֆոբորդերի տեղադրում տեղադրումՎանաձոր քաղաքի մուտքին և ելքին, որի կեղքին կլինի ինտերնետի առկայություն, որպեսզի զբոսաշրջիկը կարողանա առանց մարդկային գործոնի տեղեկանա Լոռվա մարզի վերաբերյալ ողջ ինֆորմացիային և ներբեռնել առկա արահետների քարտեզները:

2.7 Վանաձորցի 20 երիտասարդ զբոսավարների պատրաստում, քայլարշավային և վրանային ճամբարների փաթեթների մշակում

2.8 Վանաձորի մանրաթելերի, որպես այլընտրանքային կենսակայուն տուրիստական/մշակութային տարածքի վերափոխման բիզնես պլանի մշակում

2.9.Քույր քաղաքների համագործակցության զարգացում զբոսաշրջության ոլորտում

2.10 Զբոսաշրջության մարքեթինգային ռազմավարության մշակում և իրագործում

Նպատակ 3. Բիզնես միջավայրի բարելավում և միջազգային և միջոլորտային համագործակցության խրախուսում

3.1 Բրենդինգ

3.2 Հաքաթոններ

3.3 Ակտիվների գույքագրում և պասպորտիզացիա, ակտիվների ներկայացում պոտենցիալ ներդրողներին

9 Գործողությունների ծրագիր

Հիմնասյուներ	Հիմնական նպատակներ	Գործողություններ/ նախագծերի գաղափարներ	Տևողություն (սկիզբ/ ավարտ)	Մասնակից գործընկերներ	Գնահատված ծախս, ազգային արժույթով (համարժեքը եվրոյով)	Մոնիտորինգի ցուցանիշներ/ կարճաժամկետ արդյունքների ցուցիչներ և թիրախներ	Արդյունքներ Վերջնարդյունքի ցուցիչներ և թիրախներ
Հող և ենթակառուցվածքներ: Հմտություններ և մարդկային կապիտալի ներառականություն	Նպատակ 1. Վանաձորը Հայաստանում տեխնոլոգիական կրթության և ձեռներեցության ոլորտի առաջատար կենտրոններից է:	1.1 Վանաձորի բուհերում նոր տեխնոլոգիական մասնագիտությունների ներդրում	2020 հուլիս- 2021 հունիս	ՎՏԿ, Բուհեր,	299,750,000 ՀՀ դրամ 550,000 եվրո	- 2 ամբողջովին ներդրված կրթական ծրագիր - 10 վերապատրաստված դասխոս - նոր մասնագիտություններով 60 ուսանող	• 1000 աշխատատեղ • 5 նոր մասնագիտություն բուհերում • 5 միջազգային ճանաչում ունեցող ընկերությունների մասնաճյուղեր
		1.2 Համապատասխան լաբորատոր բազայի ստեղծում	2021 մայիս – 2021 հունիս	ՎՏԿ, Բուհեր,	218,000,000 ՀՀ դրամ 550,000 եվրո	Բուհերի 4 լաբորատորիաների արդիականացում ժամանակակից սարքավորումներով	
		1.3Բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտի միջազգային ընկերությունների ներգրավում	Հունվար-2020	ՎՏԿ, համայնքապետարան, ՀՀ ԲՏԱ նախարություն, ՁԻՀ	5 մլն դրամ	-50 նույնականացված միջազգային ընկերություններ -10 ընկերության հետ ակտիվ բանակցություններ -5 ընկերությունների հետ ստորագրված փոխըմբռնման հուշագրեր	
Տեղական համագործակցություն և կապերի հաստատում Հող և ենթակառուց Վածքներ	Նպատակ 2. Դառնալ դիվերսիֆիկացված և կենսակայուն զբոսաշրջության առաջատար կենտրոններից մեկը հանրապետությունում	2.1 Մայմեխ լեռան վրա ճոպանուղու կառուցման համար ներդրումների ներգրավում	Հուլիս 2020- հունիս 2021	Վանաձորի համայնքապետարան, մասնավոր ընկերություններ, դոնորներ	1մլրդ 500մլն ՀՀ դրամ 2,5 մլն Եվրո	- Ներդրումների ներգրավում, - Ճոպանուղու շահագործում -հարակից ենթակառուցվածքների կառուցում -	• Զբոսաշրջության թվի աճ առնվազն 5%, • լեռնադահուկային սպորտի զարագացում •
		2.2 Թագավորանիստ թանգարանի կառուցում	Հուլիս 2020- դեկտեմբեր 2021	Վանաձորի համայնքապետարան, մասնավոր ընկերություններ, դոնորներ	350 մլն ՀՀ դրամ 607 հազ Եվրո	- Ներդրումների ներգրավում, -թանարանի կառուցում -պեղումների վերսկսում -վերնիսաժային գոտու հիմնում	• Զբոսաշրջության թվի աճ առնվազն 5%, • Պատմամշակութային տուրիզմի զարգացում • Վերնիսաժում տեղի և մարզային

							արվեստագետների ստեղծագործությունների ցուցահանդես վաճառք
		2.3 Շառլ Ազնավուրի մշակույթի պալատի հիմնանորոգում, որպես երիտասարդական կենտրոն	Սեպտեմբեր-2020, հունիս 2021	Վանաձորի համայնքապետարան, Դոնորներ, երիտասարդական կազմակեդրպություններ	200 հազ Եվրո	-մշակութային կյանքի ակտիվացում -երիտասարդների ներգրավում -համերգների, փառատոնների կազմակերպում -երաժշտական խմբակների բացում -թատերական խմբակի բացում -երիտասարդական անկյունի բացում -երտասարդների համար նոր հնարավորությունների ստեղծում	-4 փառատոնի կազմակերպում -զբոսաշրջության աճ 5% -200 և ավելի երեխաների խմբակներում ընդգրկում -միջազգային մակարդակի ռոք փատատոնի կազմակերպում
		2.4 Լեռնահեծանվային սպորտաձևի և դրան հարակից ենթակառուցվածքների ստեղծում (սպասարկամ կենտրոն/սրճարան, արահետներ, փամփ թռեք, գույք, քարտեզագրում, գծանշում, քաղաքային կանգառների կառուցում)	Ապրիլ 2019-2023	Բու Լեռնահեծանվային Պարկ ՀԿ ԷկոՀաբ հիմնադրամ Վանաձորի Համայնքապետարան	212մլն ՀՀ դրամ 400 000 EUR	-100000 EUR-ի ֆոնդհայթայթում -Սպասարկման կենտրոնի կառուցում -արահետների մաստեր պլան - միջազգային մասնագետների ժամանում ՀՀ և փամփ թռեքի կառուցում -արահետների կառուցում -քաղաքային կանգառնեռրի տեղադրում -գույքի ձեռքբերում	Նոր սպորտաձևի հիմնում Վանաձորում Հեծանվային մշակույթի զարգացում Զբոսաշրջություն 30% աճ Կենսակայուն և էքստրեմալ տուրիզմի զարգացում
		2.5 ԲուԱյլ Տուն կրթական կենտրոնի ստեղծում,քայլարշավային արահետների նախագծում, ստեղծում և քարտեզագրում M6 մայրուղուց մինչև Մայմեխ սար: (Վրաստանից Հայաստան մուտք գործող զբոսաշրջիկների համար հատկապես)	Ապրիլ 2019-2022	ԷկոՀաբ հիմնադրամ Վանաձորի Բու Լեռնահեծանվային Պարկ ՀԿ Վանաձորի Համայնքապետարան	106 մլն ՀՀ դրամ 200 000 EUR	-Կրթական կենտրոնի հագեցում համապատասխան գույքով -արահետների գծագրում, նշանների տեղադրում և քարտեզագրում - Համայնքապետարանից նշանների տեղադրման համար թույլտվություն	-Երիտասարդների ոչ ֆորմալ կրթական մեթոդներ ուղղված կենսաբազմազանության և կենսակայուն զարգացման ճանաչմանը: -Վանաձոր քաղաքի ճանաչում որպես կենսակայուն տուրիզմի կենտրոն -Էկո տուրիզմով զբոսաշրջիկների ներգրավում

							- Վրաստանից Հայաստան մուտք գործող զբոսաշրջիկների գրավում և տարածաշրջանում կողմնորոշման խթանում -30% զբոսաշրության աճ
		2.6 Ինտերակտիվ (Հագեցած անհրաժեշտ մանրամասն տեղեկատվությամբ Լոռվա մարզի զբոսաշրջության վերաբերյալ) ինֆոբորդերի տեղադրում տեղադրում Վանաձոր քաղաքի մուտքին և ելքին, որի կեղքին կլինի ինտերնետի առկայություն, որպեսզի զբոսաշրջիկը կարողանա առանց մարդկային գործոնի տեղեկանա Լոռվա մարզի վերաբերյալ ողջ ինֆորմացիային և ներբեռնել առկա արահետների քարտեզները:	Օգոստոս2020-Դեկտեմբեր 2020	ԷկոՀաբ հիմնադրամ Վանաձորի Համայնքապետարան	31մլն հհ դրամ 60000EUR	10000 EUR –ի ֆոնդհայթայթում կամ աջակցություն համայնքի սուբվենցիոն ծրագրերից - համագործակցության հուշագրի կնքում համայնքապետարանի հետ -ինֆոտախտակների տեղադրման վայրերի որոշում և թույլտվության ձեռքբերում - համացանցի մատակարարող կազմակերպությունների հետ պայմանավորվածություն - ինֆոտախտակների համացանցի և հոսանքի վճարման համաձայնություն համայնքապետարանի կողմից	- Տարածաշրջանի վերաբերյալ զբոսաշրջության ենթակառուցվածքների մասին տեղեկատվության մատչելի և խելացի տարածում - Տեսանելիության բարձրացում - Նորարարական տեխնոլոգիաների կիրառում զբոսաշրջության ոլորտում
		2.7 Վանաձորցի 20 երիտասարդ զբոսավարների պատրաստում, քայլարշավային և վրանային ճամբարների փաթեթների մշակում դեպի Մայմեխ: Վանաձորի կիրճից դեպի փամբակի լեռնաշղթա առանձնացված աղբահանության կազմակերպում, աղբամանների տեղադրում, լուսավորում և կենսաբազմազանության պահպանում	Մարտ 2021-դեկտեմբեր2021	ԷկոՀաբ հիմնադրամ Վանաձորի Համայնքապետարան	40000 eur	- Վանաձորի համալսարանների և ՀԿ ների հետ համագործակցություն հայտարարության տարածման վերաբերյալ - Կրթական օրակարգի և բովանդակության մշակում - 3-5 քայլարշավային ուղղությունների մշակում - 10 աղբամանների տեղադրում - 30 լամպերի և սյուների տեղադրում Վանաձորի կիրճում - Էկո տուրիզմի փաթեթների մշակում և գովազդում	- Մայմեխի լեռնաշղթայի կենսաբազմազանության ճանաչում և պահպանում - 20 նոր աշխատատեղի ստեղծում - Էկոտուրիզմով հետաքրքրված այցելուների 20% աճ - Կենսաբազմազանության զարգացում և պահպանում

		2.8 Վանաձորի մանրաթելերի, որպես այլընտրանքային կենսակայուն տուրիստական/մշակութային տարածքի վերափոխման բիզնես պլանի մշակում	Հունվար 2017-2025	ԷկոՀաբ հիմնադրամ Վանաձորի Համայնքապետարան Արդշինինբանկ Լանդշավստապարկ- Գերմանիա, Դույսբուրգ Ֆաբրիկա, Թիֆլիս, Վրաստան և այլն	Նախնական հետազոտման և բիզնես պլանի մշակման փուլ 26.500.000 հհ դրամ 50 000eur -1ին փուլի ներդրում 100 000EUR -2րդ փուլ 300 000 EUR -3փուլ 300 000 Եվրո	- 20000 eur-ի ֆոնդհայթայթում - Մշակված բիզնես պլան - Արդշինբանկից համաձայնություն առաջին փուլի ներդրման վերաբերյալ - Համայնքի կարգների գնահատում և պլանի մշակում վերափոխման վերաբերյալ - Համագործակցության հուշագիր նշված կառույցների հետ - Հաջորդ փուլերի ֆոնդհայթայթում	-1000 նոր աշխատատեղ - տարածաշրջանում զբոսաշրջության 30% աճ -Վանաձոր քաղաքի զբոսաշրջության 70% աճ - լայն երկարատև միջազգային համագործակցության հիմնում
		2.9 Քույր քաղաքների համագործակցության զարգացում զբոսաշրջության ոլորտում	Հունվար 2021-2023	Վանաձորի Համայնքապետարան ՔՀԿ կառույցներ	50000 Եվրո	-1-2 կենսակայուն տուրիզմի ռազմավարություն ունեցող Եվրոպական քաղաքի հետ համագործակցության պայմանագիր -միասնական ռազմավարության մշակում -Փորձի փոխանակման այցեր	-տուրիզմի զարգացում - համագործակցության միջազգային ռազմավարություն
		2.10 Զբոսաշրջության մարքեթինգային ռազմավարության մշակում և իրագործում	Հունվար 2021-2022	Վանաձորի Համայնքապետարան ՔՀԿ կառույցներ Ակտիվ քաղաքացիներ	5000 EUR	Գրավիչ տուրիստական վայրերի և ենթակառուցվածքների քարտեզագրում Մշակված Սցենար Մարկետինգային ռազմավարության և տեսահոլովակի սցենարի մշակում	Երկարաժամկետ մարկետաինգային ռազմավարություն Ժամանակակից ստանդարտներին համապատասղան գովազդային տեսահոլովակ լոգո
ֆինանսական միջոցների հասանելիություն Հող և ենթակառուցվածքներ Տեղական համագործակցություն և կապերի հաստատում	Նպատակ 3. Բիզնես միջավայրի բարելավում և միջազգային և միջոլորտային համագործակցության խրախուսում	3.1 Քաղաքի բրենդավորում	Սեպտեմբեր-2020, մարտ 2021	Վանաձորի համայնքապետարան, դոնորներ	1,5մլն դրամ 2500Եվրո	-քաղաքի բրենդիավորում -մարքեթինգային քաղաքկանության իրականացում	-բրենդի տարածում -
		3.2 Հաքաթոնների կազմակերպում	Սեպտեմբեր2020-հուլիս2020	Էկոնոմիկայի նախարարություն, Ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամ, Վանաձորի տեխնոլոգիական	8 մլն ՀՀ դրամ 14000 Եվրո	-տուրիզմի զարգացման նորարարական լուծումներ -ինժեներական նորարարական լուծումներ	-Նոր համագործակցություններ և պայմանագրեր -Նոր ձեռնարկությունների հիմնում

				կենտրոն, կազմակերպություններ			-գովազդային արշավներ -միջազգային փորձի ներդնում
		3.3 Քույր քաղաքների հետ նախագծերի իրականացում	Հոկտեմբեր 2020-մայիս-2021	Արտաքին գործերի նախարարություն, համայնքապետարան, քույր քաղաքների պատասխանատու անձինք	20 մլն դրամ 35000 Եվրո	-փորձի փոխանակում Ուսուցողական ծրագրեր -համատեղ ծրագրեր -	

10 Ֆինասավորման սխեմա

Միջոցառումներ	Գնահատված ծախսեր	Ֆինանսավորման աղբյուր				Ֆինանսավորման պակաս	Նշումներ
		Տեղական բյուջե	Պետական, ռեգիոնալ բյուջեներ	Ձեռնարկություններ	Դոնորներ		
1.1 Վանաձորի բուհերում նոր տեխնոլոգիական մասնագիտությունների ներդրում	517,750,000 ՀՀ դրամ մոտ 900 000Եվրո	-	-	300000	600000		Դոնորներ, ձեռնարկություններ
2.1 Մայմեխ լեռան վրա ճոպանուղու կառուցման համար ներդրումների ներգրավում	2,5մլն Եվրո		-	-		2,5մլն եվրո	Դոնորներ, միջազգային կազմակերպություններ, պետություն, համայնք
2.2 Թագավորանիստ թանգարանի կառուցում	607 հազ, Եվրո				607 հազ, Եվրո		Դոնորներ, միջազգային կազմակերպություններ, պետություն, համայնք
2.3 Շառլ Ազնավուրի մշակույթի պալատի հիմնանորոգում, որպես երիտասարդական կենտրոն	200 հազ Եվրո	10 000 Եվրո	10000 Եվրո			180 000 Եվրո	Դոնորներ, միջազգային կազմակերպություններ, պետություն, համայնք
2.4 Լեռնահեծանվային սպորտաձևի և դրան հարակից ենթակառուցվածքների ստեղծում (սպասարկամ կենտրոն/սրճարան, արահետներ, փամփ թռեք, գույք, քարտեզագրում, գծանշում, քաղաքային կանգառների կառուցում)	212մլն ՀՀ դրամ 400 000 EUR		8000 Եվրո		150 000 Եվրո	242000 Եվրո	
2.5 ԲուԱլյ Տուն կրթական կենտրոնի ստեղծում,քայլարշավային արահետների	106 մլն ՀՀ դրամ 200 000 Եվրո				200 000 Եվրո		Դոնորներ, միջազգային կազմակերպություններ,

նախագծում, ստեղծում և քարտեզագրում M6 մայրուղուց մինչև Մայմեխ սար: (Վրաստանից Հայաստան մուտք գործող զբոսաշրջիկների համար հատկապես)							անհատներ
2.6 Ինտերակտիվ (Հագեցած անհրաժեշտ մանրամասն տեղեկատվությամբ Լոռվա մարզի զբոսաշրջության վերաբերյալ) ինֆոբորդերի տեղադրում տեղադրում Վանաձոր քաղաքի մուտքին և ելքին, որի կեղքին կլինի ինտերնետի առկայություն, որպեսզի զբոսաշրջիկը կարողանա առանց մարդկային գործոնի տեղեկանա Լոռվա մարզի վերաբերյալ ողջ ինֆորմացիային և ներբեռնել առկա արահետների քարտեզները:	31մլն հհ դրամ 60000 Եվրո				50000 Եվրո	10000 Եվրո	Դոնորներ, միջազգային կազմակերպություններ, պետություն, համայնք
2.7 Վանաձորցի 20 երիտասարդ զբոսավարների պատրաստում, քայլարշավային և վրանային ճամբարների փաթեթների մշակում դեպի Մայմեխ: Վանաձորի կիրճից դեպի փամբակի լեռնաշղթա առանձնացված աղբահանության կազմակերպում, աղբամանների տեղադրում, լուսավորում և կենսաբազմազանության պահպանում	50 000 Եվրո		2000 Եվրո		30000 Եվրո	28000 Եվրո	Դոնորներ, միջազգային կազմակերպություններ, պետություն, համայնք
2.8 Վանաձորի մանրաթելերի, որպես այլընտրանքային կենսակայուն տուրիստական/մշակութային տարածքի վերափոխման բիզնես պլանի մշակում	750 000 Եվրո				30 000 Եվրո	720000 EUR	Արդշինբանկ,Դոնորներ, միջազգային կազմակերպություններ, պետություն, համայնք, քույր քաղաք, բիզնես սեկտոր
2.9 2Քյուր քաղաքների համագործակցության զարգացում զբոսաշրջության ոլորտում	50000 Եվրո					50000 EUR	
2.10 Զբոսաշրջության մարքեթինգային ռազմավարության մշակում և իրագործում	5000 Եվրո				1000 Եվրո	4000 EUR	Դոնորներ, ՀԿ ներ, քաղաքացիներ, համայնք
3.1 Քաղաքի բրենդավորում	2500 Եվրո	500 Եվրո			2000 Եվրո		Համայնք, դոնոր
3.2 Հաքաթոնների կազմակերպում	14 հազ. Եվրո			4 հազ	10 հազ Եվրո		
3.3 Քույր քաղաքների հետ նախագծերի իրականացում	35000 Եվրո	5000			15000	15000	Դոնորներ, միջազգային կազմակերպություններ, պետություն, համայնք, քույր քաղաք

11 Մոնիտորինգ պլան

Գործողություններ/ նախագծերի գաղափարներ	Տևողություն (սկիզբ/ ավարտ)	Ակնկալվող արդյունքներ 1-6-րդ ամիսներ	Ակնկալվող արդյունքներ 6-12-րդ ամիսներ	Ակնկալվող արդյունքներ 12-18-րդ ամիսներ	Ակնկալվող արդյունքներ 18-24-րդ ամիսներ
1.1 Վանաձորի բուհերում նոր ժամանակակից շուկայի պահանջներին համապատասխանող տեխնոլոգիական մասնագիտությունների ներդրում	Օգոստոս 2020- հունիս 2021	• Նոր մասնագիտությունների ուսումնա-առարկայական ծրագրի մշակում Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոնի և արտասահմանյան գործընկեր համալսարաններ հետ			
2.1 Մայմեխ լեռան վրա ճոպանուղու կառուցման համար ներդրումների ներգրավում	Հուլիս 2020- հունիս 2021	• Իրագործելիության ուսումնասիրության համար խորհրդատվական ընկերության ընտրություն • Իրագործելոիության ուղումնասիրության իրականացում • Նախագծային ընկերության մրցույթի անցկացում	• Նախագծային աշխատանքային իրականացում • Ներդրումային ծրագրի մշակում • Ներկայացում պոտենցիալ ներդրողներին	• Բանակցություններ ներդրողների հետ • Համագործակցության հուշագրի ստորագրում • Պայմանագրի կնքում	• Ներդրումային ծրագրի իրականացում
2.1 Մայմեխ լեռան վրա ճոպանուղու կառուցման համար ներդրումների ներգրավում	Հուլիս 2020- հունիս 2021	• Իրագործելիության ուսումնասիրության համար խորհրդատվական ընկերության ընտրություն • Իրագործելոիության ուսումնասիրության իրականացում Նախագծային ընկերության մրցույթի անցկացում	• Նախագծային աշխատանքային իրականացում • Ներդրումային ծրագրի մշակում Ներկայացում պոտենցիալ ներդրողներին	• Բանակցություններ ներդրողների հետ • Համագործակցության հուշագրի ստորագրում • Պայմանագրի կնքում	• Ներդրումային ծրագրի իրականացում
2.2 Թագավորանիստ թանգարանի կառուցում	Սեպտեմբեր-2020, հունիս 2021	• Ներդրումների ներգրավում, • թանարանի կառուցում •	պեղումների վերսկսում -վերնիսաժային գոտու հիմնում		
2.3 Շառլ Ազնավուրի մշակույթի պալատի հիմնանորոգում, որպես երիտասարդական կենտրոն	Հոկտեմբեր 2020- մայիս-2021	• Իրագործելիության ուսումնասիրության համար խորհրդատվական ընկերության ընտրություն • Իրագործելոիության	• Հիմնանորոգման աշխատանքների իկրականացում	• Բանակցություններ ներդրողների հետ • Նոր բացված խմբակներ • Ռոք փառատոն տեղական ռոք խմբերի	

		ուղումնասիրության իրականացում		մասնակցությամն	
2.3 Լեռնահեծանվային սպորտաձևի և դրան հարակից ենթակառուցվածքների ստեղծում (սպասարկամ կենտրոն/սրճարան, արահետներ, փամփ թռեք, գույք, քարտեզագրում, գծանշում, քաղաքային կանգառների կառուցում)					
2.4 ԲուԱյլ Տուն կրթական կենտրոնի ստեղծում,քայլարշավային արահետների նախագծում, ստեղծում և քարտեզագրում M6 մայրուղուց մինչև Մայմեխ սար։ (Վրաստանից Հայաստան մուտք գործող զբոսաշրջիկների համար հատկապես)					
2.5 Ինտերակտիվ (Հագեցած անհրաժեշտ մանրամասն տեղեկատվությամբ Լոռվա մարզի զբոսաշրջության վերաբերյալ) ինֆոբորդերի տեղադրում տեղադրում Վանաձոր քաղաքի մուտքին և ելքին, որի կեղքին կլինի ինտերնետի առկայություն, որպեսզի զբոսաշրջիկը կարողանա առանց մարդկային գործոնի տեղեկանա Լոռվա մարզի վերաբերյալ ողջ ինֆորմացիային և ներբեռնել առկա արահետների քարտեզները։					
2.6 20 Վանաձորցի					

երիտասարդ զբոսավարների պատրաստում, քայլարշավային և վրանային ճամբարների փաթեթների մշակում դեպի Մայմեխ: Վանաձորի կիրճից դեպի փամբակի լեռնաշղթա առանձնացված աղբահանության կազմակերպում, աղբամանների տեղադրում, լուսավորում և կենսաբազմազանության պահպանում					
2.7 Վանաձորի մանրաթելերի, որպես այլընտրանքային կենսակայուն տուրիստական/մշակութային տարածքի վերափոխման բիզնես պլանի մշակում					
2.8 Զքյուր քաղաքների համագործակցության զարգացում զբոսաշրջության ոլորտում					
2.9 Զբոսաշրջության մարքեթինգային ռազմավարության մշակում և իրագործում					
3.1 Քաղաքի բրենդավորում	Սեպտեմբեր-2020, մարտ2021	• ուսումնասիրութուն	• ներդրումների ներգրավում	• բրենդավորում	
3. 2 Հաքաթոնների կազմակերպում	Սեպտեմբեր2020-հուլիս2020	Շուկայի ուսումնասիրություն	Ներդրումների ներգրավում	Հաքաթոնի կազմակերպում	
3.3 Քույր քաղաքների հետ նախագծերի իրականացում	Հոկտեմբեր 2020-մայիս-2022	• Համագործակցության ակտիվացում • Նոր հուշագրերի կնքում	• Ծրագրերի մշակում • Դոնորների ներգրավում • Ֆինանսական միջոցերի հաշվարկ	• Ծրագրի իրակացում • Ֆրանսիական ակումբի բացում • Տնտեսական համարաբերություննե ր Եկատերենբուրգի հետ /ՌԴ/	

Հավելված Ա. Տեղական տնտեսական զարգացման պլանի մշակման գործընթացը

հավելված 1-ում:

Հավելված 1

Տեղական տնտեսական զարգացման պլանի մշակման գործընթացի մասնակիցներ

N	Անուն, Ազգանուն,	Պաշտոն
1	Սևակ Հովհաննիսյան	ԵՄ «Քաղաքապետեր, հանուն տնտեսական զարգացման» ծրագրի ղեկավար
2	Լիլիթ Ափյան	ԵՄ «Քաղաքապետեր, հանուն տնտեսական զարգացման» ծրագրի
3	Լիլյա Դավթյան	Վանաձորի համայնքապետարանի Զարգացման ծրագրերի , արտաքին կապերի և ՏՏ բաժնի պետ
4	Պատվական Հախինյան	Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոնի տնօրեն
5	Յանա Մկրտչյան	«էկոՀաբ Կայուն Զարգացման և Ակտիվ Քաղաքացիության» հիմնադրամ

Հավելված 2

Վանաձորի տեղական տնտեսական զարգացման գործընկերության կազմ

N	Անուն, Ազգանուն,	Պաշտոն
1	Մամիկոն Ասլանյան	Վանաձոր համայնքի ղեկավար
2	Արտյոմ Գրիգորյան	Համայնքի ղեկավարի գլխ. խորհրդական
3	Արթուր Օհանյան	Աշխատակազմի քարտուղար
4	Վահե Գրիգորյան	Ֆինանսական բաժնի պետ
5	Ալեքսանդր Հարությունյան	Տնտեսական զարգացման պատասխանատու
6	Լիլյա Դավթյան	Զարգացման ծրագրերի, ԱԿ և ՏՏ բաժնի պետ
7	Արփինե Հակոբյան	ՀԿ կենտրոն ՔՀԿ-ի նախագահ
8	Արամ Հարությունյան	Տուրիզմի ոլորտի փորձագետ
9	Կարինե Ղուկասյան	Ավագանու անդամ, գործարար
10	Հայկազ Սիմիկյան	Ավագանու անդամ, գործարար
11	Դավիթ Սիմոնյան	Ավագանու անդամ, գործարար
12	Սամվել Նաջարյան	Գործարար, առևտրարդյունաբերական պալատի Լոռու մարզի նախագահ
13	Զոհրապ Քեշիշյան	Գործարար
14	Հակոբ Վարդանյան	Գործարար
15	Սուրեն Գյուրզատյան	Հյուրանոցային ոլորտ, Գործարար
16	Մարինե Դավթյան	Գործարար
17	Սևակ Ափուցյան	Ներդրումների աջակցման կենտրոնի Լոռու մարզի համակարգող
18	Պատվական Հախինյան	ՏՏ ոլորտ
19	Յանա Մկրտչյան	«Էկո Հաբ» հիմնադրամ
20	Ահարոն Մակարյան	Գործատուների միություն հկ Վանաձորի մասնաճյուղի նախագահ
21	Արա Կարապետյան	Գործարար

Mayors for
Economic Growth

August 7, 2020

The administration of
Vanadzor Community
Lori Marz
Republic of Armenia

On behalf of the Mayors for Economic Growth (M4EG) Secretariat, I herewith officially confirm, that the Vanadzor Community, in full accordance with the commitments it took upon themselves when joining the Mayors for Economic Growth Initiative, elaborated and submitted the Local Economic Development Plan (LEDP), which was reviewed by staff of the World Bank and considered in line with the principles of the M4EG Initiative.

On this ground, the Vanadzor Community has been promoted to the status of Acting M4EG member (effective of the date of this official notification).

I am pleased to state that the M4EG Secretariat appreciates the commitment and effort demonstrated by the Vanadzor Community in establishing local public-private dialogue and conducting joint strategic planning processes, which resulted in its steady positive performance to date. We are looking forward to the successful implementation of the approved Local Economic Development Plan during the years 2020-2021.

The M4EG Secretariat stands as ever committed to providing top-notch support to the M4EG members on the issues related to their LEDP implementation, which I hope would result in impressive progress for your municipality and be one of the “Mayors for Economic Growth” success stories to share.

Looking forward to our further fruitful cooperation,

Peter R. Korsby

Mayors for Economic Growth Secretariat
Project Team Leader
Tel: +995 557 938 308
Email: p.korsby@m4eg.eu

./..